

Een kijkje van achter! Dit zegt mest..

Charlotte Haidar, Afstudeerstudent Van Hall Larenstein
11 juni 2025

Het droogstandsrantsoen is één van de belangrijkste maar ook één van de lastigste rantsoenen op een melkveebedrijf. Hierin is balans erg belangrijk. Een droogstandsrantsoen afgestemd op het melkveerantsoen kan helpen om de transitieperiode beter door te komen.

Afstudeerstudent Charlotte Haidar van het Van Hall Larenstein in Leeuwarden monitorde 30 koeien van zeven verschillende melkveebedrijven tijdens de transitieperiode en ontdekte het cruciale belang van goed afgestemde rantsoenen in deze periode. Plotselinge rantsoenveranderingen hebben namelijk een grote invloed op de vertering van de koe. De miljarden microben die in de pens van de koe leven en het voer afbreken, bestaan uit diverse populaties die volledig afgestemd zijn op de samenstelling van het rantsoen. Wanneer het rantsoen verandert, sterven bepaalde populaties af en moeten nieuwe zich ontwikkelen. Dit proces kan tot twee weken duren, wat vooral in de transitieperiode grote uitdagingen met zich meebrengt.

Koeien vreten graag aan een goed afgestemd rantsoen.

De impact van afkalven

Het afkalven is een stressvol moment voor een koe, waardoor zij minder ruwvoer opneemt. De overgang van een schraal droogstandsrantsoen naar een eiwit- en energierijk melkveerantsoen zorgt ervoor dat de pensmicroben zich razendsnel moeten aanpassen. Doordat de koe minder voedingsstoffen opneemt dan dat zij nodig heeft is het risico op ketose hoger.

Het aanpassingsproces van de microben wordt hierdoor nog gecompliceerder. Hogere ketosewaarden verminderen namelijk de snelheid van aanpassing van de pensmicroben en daarmee wordt de herstelperiode verlengd.

Wat vertelt de mest ons

Tijdens rantsoenveranderingen ontstaat er een tijdelijke onbalans in de pens. Dit betekent dat bepaalde voedermiddelen niet optimaal worden verteerd, waardoor langere grasvezels en grove korrels van bijvoorbeeld mais in de darmen terecht komen. Omdat deze delen in de darmen niet afgebroken kunnen worden, zijn deze in de mest zichtbaar. Melkveehouders kunnen dit als signaal herkennen van abrupte of te veel veranderingen in het rantsoen.

Mest uit elkaar halen geeft waardevolle informatie.

De rol van mais in de droogstand

Mais is een waardevolle toevoeging aan het melkveerantsoen, maar het is essentieel om dit ook tijdens de droogstand te voeren. Koeien die geen mais krijgen in de droogstand en er na afkalven wel mee worden gevoerd, missen de juiste pensmicroben om zetmeel goed te verteren. Dit leidt tot een verstoorde pH-waarde in de pens, waardoor zetmeel onverteerd de dikke darm bereikt en daar verzuring veroorzaakt. In ernstige gevallen kan dit zelfs leiden tot darmlekkage en gezondheidsproblemen.

Kortom een geleidelijke overgang naar een nieuw rantsoen is cruciaal om de gezondheid van de koe te ondersteunen. Door mais in zowel de droogstand als de lactatie te voeren, blijft de penspopulatie stabiel en wordt de kans op pens- en darmverzuring aanzienlijk verminderd. Geef de koe voldoende tijd om zich na afkalven aan te passen en zorg ervoor dat de rantsoenen goed op elkaar afgestemd blijven. Een doordachte rantsoenstrategie draagt direct bij aan een gezondere en productievere koe.